

Turisztika

Rovatvezető: DR. MÓRICZ JÓZSEF.

A Karpathenverein kassai osztálya május hó 8-án esti 9 órákor tartja évi rendes közgyűlését a Kath. Legényegylet (Rákóczi-körút 62.) kistermében. Tárgysorozat: Jelentés az osztály 1918—1922. évi működéséről. Az új ügyrend megállapítása. Az 1922. évi zárszámadás és az 1923. évi költségelőirányzat tárgyalása. Az osztály tisztikarának és választmányának megalakítása. Esetleges indítványok.

A deményfalvi új cseppkőbarlang feltárási és berendezési munkálatai már a villanyos világítás bevezetéséig jutottak. A barlangot feltáró Tátrai Turista Egyesület (a Csehszlovák turistaklub alosztálya) a bratislavai Szlovák-Amerikai banktól 150.000 korona kölcsönt vett fel a feltárással járó költségek fedezésére. A villamos áramot egy 13 HP benzínmotor fogja szolgáltatni s egyelőre két és fél kilométer hosszúságú területet lesz villanyvilágítással ellátva. Értesülésünk szerint a barlang pünkösdkor már megnyílik. Ha a feltáró egyesületnek sikerül a barlang bejáratánál egy kényelmes turistaszállót építeni, továbbá a líptószentmiklósi állomástól a barlangig autójáratot is létesíteni, egy a barlang kellő reklám mellett világhírre fog szert tenni.

A tátrai villamos vasuton, értesülésünk szerint, csak azoknak adják meg a kedvezményt, akiknek öltözékük és felszerelésük arra enged következtetni, hogy tényleg turázás céljából utaznak a Magas Tátrába. Aki tehát a kedvezményt igénybe akarja venni, lehetőleg turistadresszen utazzék.

A Magyarországi Kárpát Egyesületnek Putnok székhellyel gömői osztálya alakult, mely főfeladatául az aggteleki barlang kezelését tűzte ki. Titkára és barlanggondnoka Tokos Károly, aggteleki református lelkész. Itt említjük meg, hogy a határrendezés folytatán az aggteleki barlang Magyarországnak jutott s mindkét bejárata magyar területen fekszik.

A Karpathenverein kassai osztálya április hó 29-én társas kirándulást rendez a következő utiránnyal: Regeteruszka, Kerekhegyi vadaskastély, Nagyszalánc. Indulás a pályaudvarról 7 óra 57 perckor, visszaérkezés 18 óra 10 perckor. Gyaloglás öt óra. Vonatköltség 9 K 60 f. Vezető: Vandracek Dezső.

ÜZENETEK.

M. S. Kassa. A Csermelyvölgyi villamos végállomástól kiinduló vörös jelzés egészen a kassai állomáshoz vezet. Ebből kiágaznak: sárga jelzés az Irénke forráshoz, kék jelzés a Királykúthoz és Szentivánra, kék jelzés az Artur-sziklára és a Fehérkőre, zöld jelzés a Bástyára és Abosra, illetve a Repire és a Jahodnatetőre, kék jelzés a Békefi-menházhoz, az őruzsini barlangokhoz és Őruzsiba, végül kék jelzés a Tarkó csucára. — A. F. Beregszász. A Balatoni Társulat által kiadott Balatoni Évkönyvnek csupán az 1921. évi, első évfolyama jelent meg. Az 1922. évre nem adott ki a társulat évkönyvet, valószínűleg az előállítás költségei horribilis megráulása miatt. — S. F. Gölnicbánya. A kassai havason levő menház még mindig nincs helyreállítva, de helyreállításának eszméjével komolyan foglalkozik a Karpathenverein kassai osztálya. Ha az ehhez szükséges összeget sikerül előteremteni, úgy a munkálatok még ez év folyamán kezdetüket veszik. — L. A. Rimaszombat. Kalauz Rozsnyó és vidéke számára cím alatt dr. Hazslinszky Rezső szerkesztésében jelent meg egy turistakalauz, mely részletesen ismerteti Rozsnyónak és környékének természeti szépségeit. Az 58 oldalra terjedő füzetet 10 képeslevezővel és felhasználható felvétel díszíti. Ára 4 ĘK.

A TERMÉSZETBARÁTOK ÜDÜLŐTELEPET LÉTESITENEK.

A Természetbarátok Turista Egyeslete áldásos munkát fejtett ki eddig is a munkásság körében. A kassai csoportnak már van egy menháza. Az

Ki olcsón s jól akar vásárolni ne mulassza el felkeresni

**Binder
MAG
Fűszer
Festék**

kereskedését, hol likőrök, cukorkák, húsvéti s egyéb cikkék a legelőnyösebb áron és legjobban szereshető be. Élő hal állandóan kapható. Kosice, Fő-u. 36. sz.

egyesület vezetősége, most tovább megy egy lépéssel és nagyszabású üdülőtelepet akar építtetni, a Hernádvölgy kassai osztag-őruzsini vagy nagyladna-őruzsini szakaszán.

Már megkezdődtek az előmunkálatok is. Az egyesület elkészítette az üdülőtelep tervrajzát.

A kommunisták súlyos veresége a vasutasválasztásokon

(Saját tudósítónktól.) A keletiszlovenszói munkásmozgalomban, főképpen az új alakulás óta, igen jelentékeny szerepet visznek a vasutasszervezetek. A csehszlovák állam megalakulásának első idejében a vasutasmozgalomban a kommunisták domináltak, mellettük a Csehszlovákia idehelyezett nemzeti szocialisták építették ki nagy buzgalommal és eredménnyel szervezeteiket. A kommunista mozgalom letörése nagy változásokat idézett elő az erőviszonyokban, azonban az újonnan kialakult helyzetről tiszta képet mostanáig nem lehetett kapni. Most azután egy, a vasutügyi minisztérium által elrendelt választás eredménye egy csapásra tisztázta a vasutasszervezetek erőkerítését. A minisztérium a két szlovenszói vasutaskörletben balesetvizsgáló és megállapító bizottságokat állít föl és a 10 tagot arányos választási rendszer útján maguk a vasutasok küldik a bizottságba. A Csacától Podkarpatszka-Ruszsig terjedő kassai körletben a szavazást április 15-én befejezték és a szavazatok összeszámolása után tegnap nyilvánosságra hozták az eredményt, mely több szempontból is érdeklődésre tarthat számot.

A választásban négy vasutasszervezet

Eljártak a telek és építőanyag ügyében az illetékes hatóságoknál és most, mert a nyilvános gyűjtésre a belügyminisztérium engedélye megérkezett, kibocsájtották a Turisták felhívásokat is, mely a társadalom minden tagját felkéri adakozásra.

vett részt: a Brodeckyék vezetése alatt álló szociáldemokrata színezésű Unio, a nemzeti szocialisták vasutasszövetsége (Jednota), a nemzetközi föderáció vasutasszövetsége (kommunista) és Hlinkák keresztény szocialista szövetsége. A választási siker érdekében mind a négy szervezet teljes erővel dolgozott. Az eredmény, mely a kommunistákra súlyos vereséget jelent, így alakult:

Unio	6094
Jednota	4494
Hlinka-keresztényszocialisták	2493
Kommunisták szervezete	1772

szavazatot kapott, ezenkívül 578 szavazólapot érvénytelenítettek, 473-at pedig üresen adtak le. A vasutasok többsége tehát elfordult a kommunista szövetségtől, amely szavazatainak zömét (1272) Ruttkán kapta. Elég szépen álltak az erőpróbat Hlinkák, akik hiteiket főként Rózsahegyén, Liptószentmiklóson, Eperjesen verbuválták. A szavazatok Koscicén így oszlottak meg: Unio 2035, Jednota 1026, Hlinka szövetsége 78, kommunisták 6; Beregszászon Unio 336, Jednota 28, Hlinkák és kommunisták 0. Hlinkák a legerősebbek Zsolnán.

Miért lett öngyilkos Uram Chájim?

A gazdasági krízis öngyilkosságba kergetett egy jómodu zempléni iparost.

Michalovec-Nagyimihály, ápr. 29.

(A Kassai Újság kiküldött munkatársától.) Általában az emberek nem vették tudomást Uram Chájim nagyimihályi tímármester tragédiájáról, nem álltak meg egy egyszerű dolgos ember koporsójánál, hogy magukra és sorsukra eszméljenek, pedig ami rövid idővel ezelőtt a kis zempléni városkában történt, az olyan éles-tiszta jezezi ki rothadó, beteg életünk lényegét, mint a renaissance-ét hőseinek egyetlen gesztusa. Igaz, hogy mindössze egy emberbe került ami történt, és mi a történelmet ezer ember halálánál kezdjük számítani, de itt többről van szó, mint történelemről. Itt martirja, szimbolumkeltő áldozata akad azoknak a frázissá apadt megállapításoknak, amelyekkel Közép-európa gazdasági életének fragikus összeroppanását elkönnyeljük. A sablonosság és szinte unalmassá vált frázisok mögött meghuzódó valóság az örülésbe és a halálba kergetett egy valaha tehető, jótékony és szorgalmas iparost.

Nem játék, hanem véresen komoly valóság, hogy Uram Chájim iparost „a kisipar halálának”, „elviselhetetlen adóterhek”, a „gazdasági krízis nyomozó munkátlansága” és a bajból menekülnem tudás fekete gondja hajszolták öngyilkosságba.

Hogyan miért, hogyan, milyen körülmények és kényszerek sodorták a tragikus vég örvényébe Uram Chájimot, arról kíván ez az írás beszámolni. A tragédiáért nem vádolunk egyebet, mert a halált osztó bűn a koré s az egyének csak eszközök a korszak kezében.

Ami az idegen utasnak legszembefutóbb a kis zempléni városkában, az egy szóban kifejezve: a *dologtalanság*. A kereskedőváros tömegtelen üzlete előtt, a házeltől padokon a délelőtt éz délután legparázsabb munkaidejében csoportosan lebzselnek ép, erős, munkáskezű emberek és a lezaronik semmittevő nemfőrdőmségével a napba bámulnak. Nem mintha nem volna kedvük dolgozni, dehogya: a nagyimihályi lakosság serény és munkás, de úgy látszik itt nincs mit dolgozni, itt hasztalan a próbálkozás, mert a munkátlanság szélescsendjét alig zavarja egy kőszá szellő. Talán politizálnak az emberek, ha egy sincs más dolguk, gondolhatná a felületes szemlélő. De erről szó sincs. Sőt, szinte csodálatos mennyire nem beszédtéma és nem életcél itt a politika. Az emberek a lapokból egyszerűen csak tudomásul veszik a politikát és ezzel el is intézték. A beszéd tárgyat inkább a pangó üzlet és az állandó munkahiány képezi. A nemzetiségi kérdés is alig ver hullámot. Az emberek békén belenyugszanak abba, ami van és

ahogyan van, pedig a népszámlálás eredményén jöt nézhetek. Mert dacára mindennek Nagyimihályon ma is 70 percentben magyar és német szót hallani és ez az arány csak hetivásárkor változik. (Ugy látszik a nagyimihályi népszámlálást hetivásár napján rendezték.)

Ilyen talajban termelt meg Uram Chájim iparos tragédiája. A városban ma is beszélnek róla sokat és keserűen. Az esetet így mondják el: Uram Chájim nagyimihályi tímármester a háboru előtt jó módban élt, sokat dolgozott, szépen keresett. Összegyűjtött annyit, hogy egy rendes házat veft magának és csinos műhelyt rendezett be. Sok pénzt keresett és igen sokat jutlatott a szegényeknek. Ha neki volt, szegényei sem éheztek és mondják, hogy szép pénzt eljótékonykodott. Beszélnek azt is, hogy a háboru alatt gyakran látták az utcán, amint hóna alatt bőrökkel és cipőtálpakkal sietett szegényeihez, hogy segítsen rajtuk. 1921-ig bírta magát tartani, aztán jött a rossz konjunktúra, a gazdasági krízis, jöttek az adók és a jómodu Uram Chájimnak már komoly gondot okozott, hogy kényeret adjon feleségének és négy apró gyermekének. Ami munkája volt, lassan az is elmaradt. Serény keze dologtalanul pihent és házában tanyát vert az állandó, égető gond. És már nem tudta szegényeit segíteni, mert szegény lett ő is, olyan aki máról-hónapra élt. A sorozatos csapások kissé megzavarták, lelki egyensulya megbilient, rémüldöző, ijedt ember lett belőle. Élni kellett, tehát adósságokat csinált. Bankkölcsönöket veft fel és betábláztatta házára.

Az adósság nőtt... 25—30, majd 40.000 koronára és a műhely nem hozott semmit. Váltói le-lejártak, megújította őket fizette, a kamatokat, amíg bírta. Egy nap arra ébredt, hogy nem bírja tovább. Sem a kamatokat, sem az életet. Belezavarodott a nincstelen-ségbe, a kenyérgondokba és az esedékes kamatokba. Húsvét előtt pedig annyi pénze nem volt, hogy pászkát vegyen. Az embereknek feltűnt különös viselkedése és hinni kezdték, hogy megőrült.

Szerdán mult három hete, hogy barátai elvitték Dr. Guttman községi orvoshoz, aki konstátálta meghibbant elméállapotát. Hazakisérték, de otthon, családjá előtt teljesen normálisnak mutatkozott. Másnap délelőtt háza padlásán egy szarítókötéllel telakasztotta magát. Amint mondják, öngyilkosságához utolsó impulzust váltóinak peresítése és a tömeges végrehajtási eljárás feletti kétségbeesése adott. A tragikusan elhunyt iparostester családjá iránt általános részvét nyilvánult meg. A krajcár nélkül maradt négy gyermekes özvegy felszegélyezésére gyűjtés

indult, melynek eredményeképpen vagy 14 koronát juttattak az özvegy kezeihez. Azt emlegetik, hogy a bankok tulságos szigorú jártak el a szorult helyzetben levő ember szemben,

Bokarándító kövezet visz az elhunyt tímármester házához. Az udvaron két borz cigányarcu gyerek játszik, akik ijedten szaladnak a házba az idegen láttára. A szegényes, dohos konyhában egy toporodó szikkadt asszony fogad. Az özvegyet keresse bizalmatlanul kérdi, hogy miért. Megmagyarázom. Azt feleli, hogy az özvegy nincsen itthon, de különben sem fog beszélni, m azóta egészen oda van, nem eszik, nem alszik, megzavarja a „szomorú eset”. Te kérdezem, mi történt. Alig kezd beszélni, j az özvegy, kopott, rongyos ruhájú, korav zsidóasszony és németbe tördelt zszar nyelven mondja el a tragédiát: — Az ú nagyon jó ember volt, arany szívű, ha nem volt, mindenkinek volt, de jöttek a rossz évek, elmaradt a munka, adósságot csinált, a balsors üldözöbe vette a megboldogult. A kamatokat fizette, amíg tudta, egyszer aztán elfogyott a pénze és már nem tud fizetni. Odahaza nem beszélt gondjairól, kint a városban sokat panaszkodott. Ne régebén a bankok elkezdtek szorítani. Fizesen, fizessen! Pénzünk nem volt. Az aszso elment könyörögni férjével együtt. A kért a könyörgés nem használt, a végrehajt foglalt és az érzékeny lelkű ember keserv órákat élt át. Szerdán orvoshoz vitte k ismerőse. Az orvos azt mondta, hogy bete zavart elméjű. „Mégis hazaengedték és itthon nagyon csendesen viselkedett. Csütörtök reggel a gyerekeket játszani küldte az utcánem a konyhában adott munkát. Hisz ha sejtették volna, hogy mire készül — z kobja az özvegy — de nem is gondoltu rá. Pár perc mulva zajt hallok a padlásomindjárt rosszra gondoltam, próbálok a palás ajtót nyitni, nem birom, segítségért kiétek, de senki nem jön, mert vásáron van mindenki, létrát kapok, viszem az ablakhoz. ott láttam őt a kötélben. Mire segítség jött feltörtük az ajtót, már meg volt halva.”

Az özvegy sir, mellette az öregasszonyok, de hull a két kis apátlanul maragyerek könnye is. És könnyzárporba fullachangon beszél az özvegy, hogy most négygyerekével megy a nyomor elé. „Gazdátlan a műhely, árván maradt a kiskert, mindtalpalatnyi hely gazda után sir...”

Talán lsten megsegít — mondja az özvegy mikor bucsut veszek tőlük. Most már nem volt kétséges előltem, hogy Uram Chájim sorsa nem egyéni tragédia, hanem a gyilk gazdasági krízis által nyomorba hajszotömegek martirsorsának szimbóluma.

Az egyik bank ügyésze, akif az iparos tragédiájá felől szintén megkérdeztünk, ezekmondta:

„Uram Chájim szerencsétlen sorsáért a áldatlan viszonyok tehetősek felelőssé. A bankok, melyeknél tartozása volt, nem követte el vele szemben igazságtalanságot. Váltak voltak, melyeket a bankok peresítettek. Slovenska Bankánál 10.000; a Kereskedelmi és Hitelbanknál 25.000 korona váltó tartozása volt, de ezenkívül kisebb váltó voltak a Tátra Banknál és más intézeteknél is. A csötül szakadó gond megzavart az egykor jómodu iparos elméjét. Tény hogy váltói lejártával, azok rendezetlenség miatt peresítve voltak és az is tény, hogy tömegesen kértek ellene végrehajtást, azonban fogatosítva mindössze egy biztosítás végrehajtást lelt. Beszélnek különben, hogy az öngyilkosság hátterében más természeti dolgok is meghuzódnak.”

Rendszeres közvetlen összeköttetés Brémából — Southampton — Cherbourg át New-Yorkba. — Gyors, biztos és kényelmes utazás bármely osztályban.

Legközelebbi indulások:

President Harding	Április 25.	Május 26.
Georg Washington	Május 2.	Junius 6.
President Roosevelt	" 9.	" 13.
President Arthur	" 16.	Julius 4.
President Fillmore	" 21.	Junius 21.
America	Junius 16.	Julius 18.

Indulás Southampton és Cherbourgból 1 nappal később. — Előnyös alkalom teherszállításra. Információt és prospektust ingyenesen ad.

UNITED STATES LINE

PRAHA, NA PŘÍKOPĚ č. 19.
Telefon: 30.204. Tel. adn.: Šestáctes Praha.